



BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KASBIY KORYERANI RIVOJLANTIRISH.

Djalolova Sevara Xolmuradovna

Sh.Rashidov nomli SamDU Maktabgacha va
boshlang'ich ta'lim fakulteti fakultetlararo pedagogika
kafedrasi I kurs tayanch doktoranti.

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 18-mart 2023 yil
Ma'qullandi: 24-mart 2023 yil
Nashr qilindi: 27-mart 2023 yil

KEY WORDS

*karyera, xorij, universitet,
Professional, mas'uliyat,
Kompaniya, biznes, ta'lim, tarbiya,
oliy ta'lim.*

ABSTRACT

Maqolada bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy karyerani rivojlantirish usullari, Nima uchun professional rivojlanishi kerakligi, ta'limning qay darajada muhim ekanligi, o'qituvchi shaxsiga qanday fazilatlar kerakligi, o'z-o'zini rivojlantirish va karyera orzu qilishdan boshlanishi haqida yoritilgan.

Asosiysi, o'z-o'zini tarbiyalash. Internetda malaka oshirish kurslarini o'ting, o'z mutaxassisligingiz bo'yicha ma'ruzalarga qatnashing, maxsus ommaviy axborot vositalarini o'qing. Rag'batlantirish sizni kutmaydi, chunki siz ko'proq malakali shaxsga aylanassiz.

Agar o'z-o'zini tarbiyalash siz uchun etarli bo'lmasa, xorijiy universitetda amaliyot o'tashga harakat qiling. Chet eldan tavsiya sifatida bunday jiddiy dalil kerakli pozitsiyaga erishish yo'lidagi barcha to'siqlarni engib o'tishga yordam beradi. Shu bilan birga, siz chet tilini mukammal bilish darajasini namoyish etasiz. Va nihoyat, martaba o'sishining oxirgi usuli - bu boshqa kompaniyada yangi joyga o'tish. Agar oldingi ikkitasi ishlamagan bo'lsa, unda bu firma sizning so'rovlaringizni qondira olmaydi. Katta ehtimol bilan, bir nechta HR bozorda darhol sizni "olib oladi" va u erda ish taklifiga tosh otish mumkin.

Siz etarlicha martaba qurishingiz mumkin Qisqa vaqt agar siz bunga ko'p kuch sarflasangiz. Agar siz o'z imkoniyatlaringizni to'g'ri tushunsangiz va foydalansangiz, foydali aloqalarni rivojlantirsangiz va o'rnatsangiz, tezda hurmatli mutaxassis bo'lishingiz mumkin.

Nima uchun professional rivojlanishingiz kerakligini hal qiling

Tez martaba o'sishi, yuqori maoshli lavozim, bosh kreslosi - bu ko'pchilik ishchilarning orzusi. Biroq, bunga faqat bir oz harakat bilan erishish mumkin. Siz tanlagan va tegishli sohalarda doimiy ravishda o'rganishingiz, takomillashtirishingiz va kasbiy bilim va ko'nikmalaringizni rivojlantirishingiz kerak bo'ladi.

Professional o'sish maqsadingizni aniqlang - sizni nima undaydi? Ba'zilar etakchi bo'lishni xohlashadi, boshqalari bir joyda o'tirishdan charchagan va rivojlanishni xohlashadi, boshqalar uchun moddiy maqsadlar asosiy hisoblanadi. Sizni harakatga keltiradigan rag'batlantirish to'g'risida qaror qabul qilganingizdan keyingina, siz professional o'sish modelini ishlab

chiqishingiz mumkin. Agar siz etakchi mavqega ega bo'lishni istasangiz, odamlarni qanday boshqarishni o'rganishingiz kerak bo'ladi. Bu doimiy ravishda takomillashtirilishi kerak bo'lgan butun bir san'atdir. Iste'dodli rahbar o'z qo'l ostidagilarga nima qilish kerakligini aytadigan emas, balki barcha jarayonlarni tezda tushuna oladigan, ish tizimini malakali qura oladigan va mas'uliyatni taqsimlay oladigan odamdir. Shuningdek, siz xodimlarni umumiy maqsadlarga erishish uchun rag'batlantirishingiz kerak. Bir joyda qolgan va oldinga siljishni istaganlar o'zlarining kasbiy o'sish rejasini aniq taqdim etishlari kerak. Karerangizni davom ettirishni xohlaysizmi va buni tushunishingiz kerak professional o'sish tanlagan hududingizda yoki yangi narsa qilishni xohlaysiz. Keyingi kasbiy o'sishga yordam beradigan imkoniyatlarni izlash kerak - malaka oshirish kurslari, treninglar, ikkinchi ta'lim. Adabiyotni o'rganing, hamkasblar bilan muloqot qiling, tematik ko'rgazmalarga boring - bularning barchasi kasbiy mahoratingizni oshirishga yordam beradi.

Agar sizning maqsadingiz yuqori daromad bo'lsa, siz nafaqat pul haqida, balki ish sifati haqida ham o'ylashingiz kerak. Doimiy yuqori KPI ko'rsating, yaxshilang, har qanday loyihani yuqori professional darajada yakunlang. Yaxshi xodimlar e'tibordan chetda qolmaydi, tez orada sizga yaxshiroq maosh oladigan yanada murakkab va mas'uliyatli vazifalar ishonib topshiriladi. Ehtiyotkorlik bilan, o'z ko'nikmalarini to'g'ri qo'llash va tarqatish qobiliyati ish vaqti martaba o'sishi juda tez rivojlanadi.

Ta'lim kerakmi- Ko'p odamlar o'zlariga ta'lim kasbiy o'sish shakli sifatida zarurmi, bu yordam beradimi yoki yo'qmi deb so'rashadi yanada rivojlantirish martaba, yoki hammasi tajribaga bog'liqmi?

Ta'lim, albatta, zarur, chunki siz o'zingizning ishingizda foydali bo'lgan tajriba va bilimlarni o'zlashtirasiz. Bundan tashqari, ish beruvchi nafaqat rezyumedagi ko'nikmalarga, balki asosiy va qo'shimcha ta'limga ham qaraydi. Biroq, ta'lim dasturini tanlashga juda ehtiyotkorlik bilan yondashish kerak. Agar siz yuqoriga ko'tarilishni istasangiz o'quv muassasasi, eng yuqori reytingga ega bo'lgan eng yaxshi universitetlarni tanlang, aks holda bir necha yilni behuda yo'qotish xavfi bor. Universitet nafaqat bilim, balki yangi foydali tanishlardir. Universitetning reytingi qanchalik baland bo'lsa, u erda ko'proq mutaxassislar yuqori daraja nafaqat nazariyotchilar, balki amaliyotchilar ham. Uzluksiz ta'lim kurslari va qo'shimcha imkoniyatlar haqida bilib oling kasb-hunar ta'limi Sizning shahringizda. Yangisini o'rganishga arziydi kompyuter dasturi, o'rganing xorijiy til yoki yirik loyihalarni boshqarishni o'rganing. O'z sohangizdagi mutaxassislar bilan muloqot ham professional o'sish uchun imkoniyat sifatida qaralishi kerak. Siz har doim foydali aloqalar o'rnatishingiz, professional maqsadlaringizga erishishingizga yordam beradigan yangi tanishlar orttirishingiz mumkin. Kasbiy o'sish tizimi, albatta, ta'limni o'z ichiga olishi kerak. Turli manbalardan ma'lumot oling - aloqa, professional adabiyot, ish uchrashuvlari. meniki ta'lim jarayoni bu sizning martaba maqsadlaringizga muvofiq aniq qurishga arziydi.

Sizga qanday shaxsiy fazilatlar kerak Karyera o'sishi bunday rivojlanishni talab qiladi shaxsiy fazilatlar, Qanday:

- maqsadlilik;
- mas'uliyat;

- mehnatsevarlik.

O'zingizni tartib-intizomga o'rganing, bu sizning imkoniyatlaringizni ehtiyotkorlik bilan baholashga imkon beradi. Intizomli odamlar barcha darajalarda hurmat va mehribondir. O'z burchlariga e'tiborsizlik, o'z vaqtida rioya qilmaslik, bergan va'dasini bir marta bo'lsa ham bajarmaslik odamda salbiy taassurot qoldiradi va ko'plab martaba va kasbiy o'sish imkoniyatlariga yo'lni yopib qo'yadi. O'zini eng foydali tomondan ko'rsatish qobiliyati ham professional o'sish shaklidir. E'tibor qozonish uchun o'z-o'zini reklama qilish kerak zarur odamlar kasbiy kelajagingiz bunga bog'liq. Yaratgan ijobiy taassurot qo'llab-quvvatlashga harakat qiling. Muvaffaqiyatga nomi eshutilgan, rahbariyat, mijozlar va hamkasblar tomonidan hurmat va ishonchga sazovor bo'lgan kishi erishadi.

O'zingizni yangi maqsadlarga erishish uchun motivatsiya qiling. Kasbiy yo'lingizdagi to'siqlar sizni to'xtatmasligi kerak - ularni rivojlanish uchun yangi turtki sifatida qabul qiling. Agar siz xatolaringizni tuzatish o'rniga ish qilmaslik yoki bajarmaslik uchun bahona topsangiz, martaba o'sishi haqida unutishingiz mumkin. O'z qadringizni biling.

Hatto eng ko'p professional xodim o'zini to'g'ri ko'rsata olishi kerak. Hokimiyat oldida o'zini tutishga urinmang - o'zingizni hurmatli va ishonchli saqlang. "Kiyim bilan tanishish" - professional dunyoda bu tamoyil ham amal qiladi. O'zingizga g'amxo'rlik qilishni o'rganing ko'rinish, voqeaga mos kiyin, har doim toza va ozoda kiyimda keling. Narsalar umuman qimmat bo'lishi shart emas - siz o'rtacha narsalarni olishingiz mumkin narx kategoriyasi Asosiysi, ular ko'rinadigan ko'rinadi.

O'z-o'zini rivojlantirish

O'z-o'zini rivojlantirish - bu professional o'sish va rivojlanishning dvigatellaridan biridir. Endi buning uchun Internetdan tortib xalqarogacha ko'plab imkoniyatlar mavjud ta'lim dasturlari. Siz shunchaki tanlashingiz kerak O'z-o'zini tarbiyalash martaba rivojlanishiga bevosita ta'sir qiladi, shuning uchun siz doimo o'z mahoratingizni oshirishingiz kerak. Tegishli sohalarga qiziqib, bir sohaga e'tibor qarating. Misol uchun, agar siz marketing sohasida mutaxassis bo'lsangiz, menejment, sotsiologiya va xodimlarni boshqarish sohasidagi bilimlar siz uchun foydali bo'ladi. O'zingizga chekinmang - hamkasblar bilan muloqot qiling. Professionallar tajribasidan o'rganing, intervyularni o'qing taniqli mutaxassislar o'z sohangizda ular bilan uchrashuvlarda qatnashing. Ko'pchilik o'z bilimlarini o'z bloglarida, video bloglarida va Internetda jamoat mulki bo'lgan kitoblarida mutlaqo bepul baham ko'rishadi. Biznes martaba imkoniyati sifatida Kasbiy o'sish shakli sifatida biznes - bu barcha jarayonlar uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga va tushunadigan, xavf-xatarlarga tayyor bo'lgan va muvaffaqiyatli rivojlanish uchun ko'p vaqt kerakligini tushunadiganlar tanlovidir.

Kompaniyangizning bozordagi mavqeini mustahkamlash uchun tanlangan sohada o'z biznesingizni boshlash. Faqat o'zingiz uchun emas, balki umuman biznes uchun professional o'sish rejasini tuzing. Qanday maqsadlarga erishmoqchi ekanligingizni, qancha pul ishlashni rejalashtirayotganingizni, qanday rivojlanmoqchi ekanligingizni o'ylab ko'ring. O'xshash odamlarni toping, professional uchrashuvlarga boring. Agar siz doimo takomillashtirishga tayyor bo'lsangiz, biznes - bu professional o'sish uchun ajoyib imkoniyat. Hech kim sizga nima qilish kerakligini aytmassligiga tayyor bo'lishingiz kerak, lekin siz barcha harakatlar uchun to'liq

javobgarlikni o'z zimmangizga olasiz. Yangi tendentsiyalardan xabardor bo'ling, raqobatchilarni kuzatib boring, imkon qadar o'z sohangizdagi professionallar bilan bog'laning. Tavakkal qilishdan qo'rqmang - buni har doim qilish kerak. Har qanday tajriba, hatto salbiy, sizning rivojlanishga turtki bo'ladi. Biznesda o'sish va xavf yonma-yon boradi, shuning uchun siz qanchalik ko'p yangi va o'rganilmagan narsalarni sinab ko'rsangiz, shuncha ko'p bo'ladi qo'shimcha ma'lumot chiqadi.

Albatta, xavf-xatarlarni oqlash kerak - siz u yoki bu harakatni amalga oshirishdan nimani qo'lga kiritishingiz yoki aksincha, yo'qotishingiz mumkinligini tushunishingiz kerak. Ko'pchilik uchun muhim savol - qaysi yoshda biznesda rivojlanishni boshlashingiz mumkin. Bu mutlaqo individualdir, chunki kimdir o'z biznesini talabalar kursidan boshlaydi va kimdir bir necha yildan keyin o'zi uchun ishlashga qaror qiladi. kasbiy faoliyat. Biznesdagi muvaffaqiyat yoshga emas, balki har qanday bozor voqealariga munosabatingiz tezligiga, trendda bo'lish qobiliyatiga va doimiy rivojlanishga tayyorligiga bog'liq. Kasbiy o'sish va biznes o'zaro bog'liqligi haqida gapirganda, maktabdan o'z biznesini boshlashga qaror qilgan bir nechta yosh tadbirkorlarni misol qilib keltirish mumkin. Ular o'zlarini sinab ko'rishdi turli xil turlari faoliyati, lekin oxir-oqibat bir dam olish agentligi o'rnashib. Kompaniyani ochish bilan birga ular bir vaqtning o'zida menejment sohasida ta'lim oldilar, kasbiy faoliyatidagi yangi tendentsiyalarni o'rgandilar va ko'plab yangi tanishlar orttirishdi. Natijada, kichik kompaniya tobora ko'proq mijozlar tomonidan ishonchli bo'lgan jiddiy tashkilotga aylandi. Siz professional darajada qanchalik tez o'sishingiz mumkin Ba'zilar uchun martaba o'sishi davom etadi uzoq yillar boshqalar uchun esa bu tez sodir bo'ladi. Bu har bir kishi o'z salohiyatini turli yo'llar bilan ishlatishi sababli sodir bo'ladi. Kimdir har qanday imkoniyatda qatnashadi, boshqalari esa o'lchangan faoliyatdan qoniqadi, bu erda siz shunchaki oqim bilan borishingiz kerak. Karyera va kasbiy o'sish - bu, birinchi navbatda, shaxsiy harakatlar. Istalgan pozitsiyaga qancha vaqt erishishingiz sizga bog'liq. Kimdir bir yillik ishdan keyin etakchilik lavozimini egallaydi va kimdir bunga hech qachon erisha olmaydi, chunki ular o'zlarini noto'g'ri baholaganlar.

Karyera orzu qilishdan boshlanadi

Bolaligimizdan ular bizga: "siz xohlagan odam bo'lishingiz va ulg'ayganingizda har qanday maqsadga erishishingiz mumkin", deyishadi. Biz o'zimizni kosmonavtlar, buyuk sportchilar, kino yulduzlari sifatida tasavvur qilamiz, ammo vaqt o'tishi bilan ko'pchiligimiz LeBron Jeyms yoki Teylor Svift bo'lmasligimizni va eng muhimi, biz haqiqatan ham xohlamasligimizni anglaymiz. Orzular yo'l chetiga tushadi va ularning o'rnini martaba masalalari egallaydi: shaxsiy maqsadlarimiz va qadriyatlarimizga mos keladigan professional yo'lni qanday qurish mumkin? qaerdan boshlash kerak? qanday qilib tanlov bilan xato qilmaslik kerak?

O'zingiz yoqtirgan narsani qilishga intilishning hech qanday yomon joyi yo'q va har bir kishi, albatta, zavq keltiradigan va munosib maosh oladigan martaba qurishni xohlaydi. Biroq, bu oddiy va tushunarli g'oyada muammo yotadi: biz ish jarayonini idealizatsiya qilishga moyilmiz. Birinchi ishda yoki stajirovkada bizning umidlarimiz qondirilmaydi va "orzu ishi" haqidagi g'oyalar haqiqatga to'g'ri kelmaydi. Natijada, biz boshi berk ko'chaga tushib qolamiz, keyin nima qilish kerakligi va qaysi yo'nalishda harakat qilish kerakligi haqidagi shubhalardan azob chekamiz.

"Orzu qilingan ish" ni topish uchun siz martaba yo'lingizni idealizatsiya qilishni to'xtatishingiz va professional amalga oshirish, birinchi navbatda, ehtiros emas, balki amaliyotni anglatishini tushunishingiz kerak. Hatto ijodiy kasblar va rahbarlik lavozimlarida ham tartib, kulrang kunlar va texnik qiyinchiliklar mavjud. Ularga tayyor bo'ling, ayniqsa boshlang'ich pozitsiyalarda.

Buni qabul qilish qiyin, lekin istak va orzu sizni to'ydirmaydi - hech bo'lmaganda ko'pchiligimiz. Moliyaviy muvaffaqiyat uchun bozor sizning ishingiz uchun pul to'lashga tayyor bo'lishi kerak. Masalan, siz talabalar bilan ishlashni yaxshi ko'rasiz: rezyumelarda yordam berish, martaba tajribasi haqida gapirish va professional maslahat berish. Talabalar odatda mablag' bilan cheklangan va sizning to'g'ri ishingiz uchun pul to'lashga tayyor emaslar. Bundan tashqari, sizda kuchli raqobatchilar bor - universitet bazalarida martaba markazlari. Ammo bu sizning sevimli ishingizdan voz kechishingiz kerak degani emas.

Boshingizni yangi, yanada foydali faoliyatga sho'ng'ish o'rniga, strategiyaga e'tibor qarating. Sevimli ishingizni monetizatsiya qilishga qanday tajriba, ko'nikma va tashqi loyihalar yordam berishini ko'rib chiqing. Jeff Goins o'zining "The Art of Work: A Proven Path to Discovering What You were Meant to do" kitobida ushbu strategiyani "ko'prik qurilishi" deb ataydi. Siz shoshqaloqlik va doimiy faoliyat o'zgarishi uzoq muddatda o'z samarasini bermasligini tushunishingiz kerak. Bir-biridan ikkinchisiga shoshilish o'rniga, tajriba va tajriba to'plash uchun resurslaringizni bitta katta biznesga sarflang.

Aytganimizdek, har qanday ishda kamchiliklar mavjud: tartib, murosalar va qayta ishlash. Ideal pozitsiya va ish beruvchi yo'q va siz ham mukammal emassiz. Moslashuvchan va istiqbolli bo'lish kerak. O'zingizning martaba maqsadingizni shakllantiring va uni har bir qiyin daqiqada takrorlang. Masalan, "menga tajriba to'plash va kompaniyaga o'tish uchun bu ish kerak (o'zingiznikini almashtiring) "yoki" men (ma'lumotlarni tahlil qilish) ga o'tish uchun yuqori yukga tayyorman". Faqat shu tarzda siz xohlagan ishingizga yaqinlashasiz.

Maqsadlaringizga kelsak, o'zingiz bilan halol bo'ling. Savollaringizga ochiq javob bering: nega menga bu ish kerak? u mening mezonlarimga javob beradimi? Yo'lingizga ishonch ish jarayonining yoqimsiz qismlarini yumshatishga yordam beradi.

Muvaffaqiyatga erishish yo'li mehnat va qat'iyat bilan yotadi

Ko'p odamlar o'zlari yoqtirmaydigan pozitsiyada ishlashga uzoqni ko'ra olmaydigan qaror qabul qilishadi. Biz qattiq mehnat muvaffaqiyatga olib keladi deb o'ylaymiz, ammo yo'q. Saralashdan kompaniya direktorigacha bo'lgan martaba zinapoyasiga ko'tarilgan xodim Zolushkaning hikoyasi bo'lib, u faqat filmlarda bo'ladi.

Kompaniyaning taklifini qabul qilishdan oldin, ushbu ish bilan kelajakda kerakli ish o'rtasida bog'liqlik bor-yo'qligini bilib oling. Ko'pchilik, agar aloqa mavjud bo'lsa, dam olish va oqim bilan borish mumkin, deb noto'g'ri ishonishadi. Ular o'z vazifalarini bajaradilar va ishda kechikadilar, chunki ularning tirishqoqligi oxir-oqibat belgilanadi va mukofotlanadi. Ammo bu tuzoq, shuning uchun siz o'z pozitsiyangizda qolish va haqiqatan ham xohlagan ishingizga yaqinlashmaslik xavfini tug'dirasiz.

Odatda kompaniyalarda yangi xodimlar Mentorga ega va rahbarlar bilan muntazam ravishda ko'rib chiqiladi. Agar sizning kompaniyangizda bunday bo'lmasa, o'zingiz xodimlar orasida murabbiy toping, undan kompaniya va tajriba haqida so'rang. Ushbu ma'lumot sizga kompaniyadagi martaba o'sishi va greyd tizimi haqida tushuncha beradi. Boshidanoq ish beruvchingiz bilan martaba umidlari va maqsadlari haqida ochiq gapiring va olti oy ichida qanday natijalar va vazifalar sizni ko'tarishga olib kelishini aniqlang.

References:

1. Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.
2. B. R. Boshlang'ich ta'limni ijodiy tashkil etishning nazariy asoslari: Ped. fan. dok...diss. – Buxoro, 2002.-276 b.
3. Arziqulov D.N. Kasbiy kamolotning psixologik o'ziga xos xususiyatlari: Psix. fan. nom. dis.avtoreferati. – T., 2002. – 22 b.
4. Begimqulov U. Sh. Pedagogik ta'lim jarayonlarini axborotlashtirishni tashkil etish va boshqarish nazariyasi va amaliyoti.
5. Begimqulov U. Sh. Pedagogik ta'lim jarayonlarini axborotlashtirishni tashkil etish va boshqarish nazariyasi va amaliyoti: ped. fan. dok. ... diss. – T.: 2007. - 305
6. Fayziyev M. Shodiyorova U. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida universal ta'lim harakatlarini shakllantirishning ahamiyati Ta'limda kognitiv tadqiqotlar // Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya. Samarqand 2021-yil 15-aprel. –B 63-65. <https://repo.journalnx.com/index.php/nx/article/view/2819>

Internet saytlari.

7. <http://www.ziyonet.uz>
8. <http://www.ref.uz>
9. <http://www.google.ru>